

Ключевые слова: специальные знания, специалист, следственное (розыскное) действие, уголовное производство.

LEGAL REGULATION OF SPECIALIST'S INVOLVEMENT IN THE INVESTIGATION (SEARCH) ACTIONS

Yaremchuk V. O.

Nowadays the effective investigation of criminal offenses is in many cases impossible without the appropriate use of special knowledge, one of the main sources of which is the involvement of specialists in criminal proceedings at the stage of investigation (search) actions. However, the law that governs the specialist's activity has certain differences as to his rights and obligations. That is why the aim of this article is to analyze normative and regulation acts determining the procedural status of a specialist at the stage of investigation (search) actions; it covers the norms of the current Criminal Procedure Code of Ukraine as well as other normative and regulation acts governing this area of the investigator's work. The article analyzes certain rights and responsibilities of the specialist that have been included in criminal proceedings for the first time. It also outlines problematic issues connected with the interactions between the investigator and the specialist when conducting investigation (search) actions. The article made suggestions on improving the legal regulation of involving a specialist in investigation (search) actions.

Keywords: special knowledge, specialist, investigation (search) action, criminal proceedings.

УДК 343.123.52

С. В. Міронов, здобувач кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ В МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДИ АБО СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ СПІВРОБІТНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Розглянуто проблеми типізації слідчих ситуацій в теорії криміналістики. Запропоновано авторський варіант формування типових слідчих ситуацій в методиці розслідування перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів. розроблено програми дій слідчого щодо їх вирішення.

Ключові слова: криміналістична методика, типові слідчі ситуації, типові версії, програми дій слідчого.

У структурі окремої криміналістичної методики самостійне місце посідають типові слідчі ситуації й зумовлені ними оптимальні програми організації розслідування. Дійсно, саме за рахунок визначення слідчих ситуацій, їх типізації, формулювання щодо них тактичних завдань і оптимальних засобів їх вирішення можна істотно підняти рівень наукових методико-кримі-

налістичних розробок. Слідчі ситуації постійно справляють певний управлінський вплив на організацію розслідування, тому при обранні стратегічних напрямків діяльності слідчого оцінювання ситуації, що склалася, посідає одне із центральних місць. Недарма в криміналістичній літературі відмічається, що «правильне оцінювання слідчих ситуацій та обрання на цій основі тактики розслідування є важливими умовами цілеспрямованості слідства, прийняття науково обґрунтованих і оптимальних рішень тактичного, методичного та техніко-криміналістичного характеру»¹.

У спеціальній літературі ситуація визначається як система зовнішніх відносно суб'єкта умов, що спонукають і опосередковують його активність². Слід зазначити, що в теорії криміналістики запропоновано різні підходи до визначення поняття слідчої ситуації. Учені-криміналісти розглядають слідчу ситуацію як сукупність умов, у яких на даний момент здійснюється розслідування³; як сукупність обставин у справі, яка може бути сприятливою чи несприятливою для будь-яких висновків і дій слідчого⁴; як сукупність фактичних даних, що відображають істотні риси події⁵; як комплекс фактичних даних, які встановлені в ході розслідування та взяті до уваги разом із джерелами їх отримання⁶; як обстановку, у якій відбувається процес доказування⁷; як стан розслідування злочину, який визначається наявністю (відсутністю) доказової й оперативної інформації про обставини предмета доказування та компоненти криміналістичної характеристики, що зумовлює систему безпосередніх завдань і напрямків розслідування⁸; як ступінь інформаційної обізнаності про злочин, а також стан процесу розслідування на

¹ Криминалистика социалистических стран / под ред. В. Я. Колдина. — М. : Юрид. лит., 1986. — С. 165.

² Див.: Психология : словарь / под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — 2-е изд., исправ. и доп. — М. : Политиздат, 1990. — С. 364.

³ Див.: *Белкин Р. С.* Курс криминалистика : в 3 т. Т. 3. Криминалистические средства, приемы и рекомендации / Р. С. Белкин. — М. : Юристь, 1997. — С. 135; *Він же.* Криминалистика: проблеми, тенденції, перспективи. От теорії — к практиці. — М. : Юрид. лит., 1988. — С. 91–92; *Він же.* Очерки криминалистической тактики : учеб. пособие. — Волгоград : ВШ МВД РФ, 1993. — С. 67.

⁴ Див.: *Герасимов И. Ф.* Принципы построения методики раскрытия преступлений / И. Ф. Герасимов // Вопросы криминалистической методологии, тактики и методики расследования. — М. : Юриздат, 1973. — С. 82.

⁵ Див.: *Гавло В. К.* О следственной ситуации и методике расследования хищений, совершаемых с участием должностных лиц / В. К. Гавло // Вопросы криминалистической методологии, тактики, методики расследования. — М. : Юриздат, 1973. — С. 90.

⁶ Див.: *Селиванов Н.* Типовые версии, следственные ситуации и их значение для расследования / Н. Селиванов // Соц. законность. — 1985. — № 7. — С. 52.

⁷ Див.: *Образцов В. А.* Понятие и криминалистическое значение следственной ситуации / В. А. Образцов, В. Г. Танасевич // Сов. государство и право. — 1979. — № 8. — С. 113–114.

⁸ Див.: *Колесниченко А. Н.* Криминалистическая характеристика преступлений : учеб. пособие / А. Н. Колесниченко, В. Е. Коновалова. — Х. : Юрид. ин-т, 1985. — С. 64.

будь-який визначений момент часу, оцінювання якого дозволяє слідчому прийняти найбільш доцільні в справі рішення¹.

Усі науковці одноставні в думці, що слідча ситуація – це складне багатоаспектне утворення, яке об'єднує інформаційно-логічні, тактико-психологічні, управлінські, організаційно-технічні та матеріальні компоненти, а також відбиває своєрідність зв'язків і відносин між ними. Комплексне аналізування цих зв'язків і відносин є важливим для правильного визначення характеру слідчої ситуації, точного вибору засобів та способів тактичного впливу на неї, але особливо він необхідний для встановлення невідомих слідству елементів у змісті конкретної ситуації. Керуючись даними про який-небудь один із компонентів або групу компонентів ситуації в системі виявлення зв'язків і відношень між окремими її складовими, слідчий може прогнозувати (з різним ступенем імовірності) існування й зміст інших, дані про які поки що відсутні в матеріалах кримінальної справи².

При цьому слідчі ситуації доцільно впорядковувати на підставі ситуаційного моделювання, сутність якого полягає в тому, що велика кількість конкретних ситуацій, аналогічних у якому-небудь істотному відношенні, «зливається», поєднується в одну або декілька узагальнених ситуацій, для яких і розробляються оптимальні програми ухвалення рішення та проведення практичних дій³. «Ситуаційне моделювання, – зазначає Т. С. Волчецька, – передбачає впорядкування великої кількості слідчих ситуацій в однотипні класи. При цьому процес типізації ситуацій завжди потребує певного «усереднення», що відбувається за рахунок відволікання від подробиць, висування на перший план ознак групового характеру»⁴. З огляду на це вичерпний перелік усіх утворюючих слідчу ситуацію компонентів навряд чи може бути складено, тому доцільно вказати лише на їх певні групи. Такий підхід спрощує аналізування змісту ситуації та в той самий час дозволяє практичним працівникам розглянути всі значущі компоненти слідчої ситуації, визначити можливості їх оптимального використання для вирішення завдань розслідування.

Спираючись на висловлене, типізувати слідчі ситуації можна головним чином за одним із основних компонентів. Зазвичай як така умова обирається наявність інформації про подію злочину та його учасників. «За такого підходу, – підкреслює В. П. Бахін, – поняття слідчої ситуації наповнюється

¹ Див.: *Волчецькая Т. С.* Криминалистическая ситуалогия : монография / Т. С. Волчецькая // под ред. Н. П. Яблокова. — Калининград : Изд-во Калининград. ун-та, 1997. — С. 46.

² Див.: *Чебуренков А. А.* Общетеоретические положения и практические аспекты криминалистической тактики / А. А. Чебуренков. — М. : Юрлитинформ, 2008. — С. 179–183.

³ Див.: *Драпкин Л. Я.* Ситуационный подход в криминалистике и программирование расследования / Л. Я. Драпкин // Проблемы программирования, организации и информационного обеспечения предварительного следствия : межвуз. науч. сб. — Уфа : Изд-во Башкир. ун-та, 1989. — С. 28–29.

⁴ *Волчецькая Т. С.* Современные проблемы моделирования в криминалистике и следственной практике : учеб. пособие / Т. С. Волчецькая. — Калининград : Изд-во Калининград. ун-та, 1997. — С. 38–42.

власне криміналістичним змістом, оскільки відображає тактико-криміналістичні передумови досягнення істини в справі без включення положень, які забезпечують організаційну сторону проведення розслідування»¹. «Безумовно, у понятті слідчої ситуації, – наголошує В. В. Тищенко, – головну роль відіграють його інформаційна основа: співвідношення між наявними та відсутніми відомостями про обставини розслідуваної події, особистість злочинця. Кількісно-якісна характеристика кримінально-релевантної інформації, що надійшла з різних джерел у розпорядження слідчого на певний момент розслідування, і обумовлює певну інформаційну модель стану розслідування»². На переконання В. Л. Синчука, навіть така «урізана типізація», заснована на використанні лише джерел інформаційного характеру, має свою практичну спрямованість щодо визначення оптимального напрямку розслідування, обрання найбільш ефективного комплексу слідчих дій і тому має право на існування»³.

На продовження висловлених науковцями думок В. А. Журавель зазначає, що інформаційною базою типових слідчих ситуацій є частота зустрічальності конкретних ситуацій, що зумовлює необхідність аналізування й оцінювання значного емпіричного матеріалу. При цьому, на його переконання, інформаційну структуру типових слідчих ситуацій становлять предмет доказування, окреслений ознаками складу злочину, який розслідується, і ст. 91 КПК, та відомості, що входять до його криміналістичної характеристики. А одним із істотних критеріїв віднесення конкретної ситуації до розряду типової слід уважати ступінь впливу останньої на процес формулювання стратегічних і тактичних завдань розслідування й визначення оптимальної послідовності проведення слідчих дій або тактичних операцій, що спрямовані на розв'язання цих завдань⁴.

Крім того, треба враховувати, що типізація слідчих ситуацій має певні умовності, її не можна абсолютизувати й уважати, що запропоновані нею ситуації є раз і назавжди стабільними та незмінними. На практиці слідчі ситуації, будучи динамічною категорією, під впливом багатьох чинників і перш за все дій учасників розслідування можуть змінюватись як від складної до простої, тобто як позитивно, так і негативно – від простої до складної. Зокрема, непрофесійні дії слідчого із зволікання затримання злочинця, що призвели до зникнення останнього, трансформують просту слідчу ситуацію в складну і навпаки. Тому слідчі ситуації типізуються головним чином

¹ Бахин В. П. Понятие и виды следственных ситуаций / В. П. Бахин // Сов. криминалистика. Методика расследования отдельных видов преступлений / [В. К. Лисиченко, В. И. Гончаренко, М. В. Салтевский и др.]; под ред. В. К. Лисиченко. — К. : Выща шк., 1988. — С. 17.

² Тищенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів : монографія / В. В. Тищенко. — Одеса : Фенікс, 2007. — С. 126–127.

³ Див.: Синчук В. Типові слідчі ситуації в методиці розслідування вбивств / В. Синчук // Вісн. Акад. правов. наук України. — Х. : Право, 2002. — Вип. 2(29). — С. 183–184.

⁴ Див.: Журавель В. А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції : монографія / В. А. Журавель. — Х. : Вид. агенція «Апостіль», 2012. — С. 202.

з метою реалізації наукових досліджень і можливості надання практиці необхідних криміналістичних рекомендацій.

Таким чином, типові слідчі ситуації являють собою «результат науково-го узагальнення слідчої практики», «найвищий ступінь наукової абстракції», «ситуацію, в інформаційній структурі якої переважають загальні риси, що часто повторюються»¹.

Беручи до уваги наведені аргументи, вважаємо за можливе на початковому етапі розслідування перевищення влади або службових повноважень, учинених співробітниками правоохоронних органів, до типових слідчих ситуацій віднести такі:

1) факт перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів установлено із матеріалів затримання винних у порядку ст. 207 або ст. 208 КПК (ця ситуація зустрічалася в 0,58 % від загальної кількості узагальнених проваджень (кримінальних справ);

2) факт перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів установлено на підставі заяви особи, що постраждала від неправомірних дій правоохоронців (потерпілого), або повідомлень від інших обізнаних осіб (заявників) (92,00 %);

3) про факт перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів стало відомо із інформації, оприлюдненої в ЗМІ або документальних кіно- чи відеофільмах, Інтернеті (1,14 %);

4) про факт перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів стало відомо із матеріалів оперативних підрозділів, результатів прокурорської перевірки, преюдиціальних даних, що надійшли від слідчих, які розслідують інші кримінальні правопорушення (6,28 %).

Більшість із зазначених типових слідчих ситуацій є невизначеними, а тому несприятливими. Через це метою слідчого на цьому етапі досудового розслідування є встановлення таких ознак, що вказують на перевищення влади або службових повноважень з боку співробітників правоохоронних органів. До таких ознак можна віднести:

— факт надання протиправних наказів, розпоряджень, указівок, застосування зброї або спеціальних засобів;

— наявність у потерпілого тілесних ушкоджень, слідів катування, тортур, побиття;

— наявність документів, що підтверджують факт затримання певної особи, її доставлення до правоохоронного органу, факт перебування в камерах-розподільниках та інших місцях утримання;

— факт проникнення співробітника правоохоронного органу на територію приміщення або іншого володіння особи без її згоди тощо.

Особливу увагу слідчий має приділяти висуненню й перевіркенню слідчих версій, що стосуються як події злочину в цілому, так і її окремих елементів. До загальних версій з перевищення влади або службових повноважень можна віднести такі:

¹ Див.: *Васильев А. Н.* Предмет, система и теоретические основы криминалистики / *А. Н. Васильев, Н. П. Яблоков.* — М. : Изд-во МГУ, 1984. — С. 139.

1) має місце перевищення влади або службових повноважень з боку співробітників правоохоронних органів;

2) має місце обмова з боку заявника співробітників правоохоронних органів у вчиненні ними дій з перевищення влади або службових повноважень;

3) має місце вчинення співробітниками правоохоронних органів іншого кримінального правопорушення, зокрема зловживання владою або службовим становищем.

Крім того, вагомим значення набувають і окремі версії, які висувуються передусім стосовно:

— місця, часу й способу перевищення влади або службових повноважень з боку співробітників правоохоронних органів;

— суб'єкта злочину, і в першу чергу щодо його службового становища, кола виконуваних функцій, наявності в його діях ознак злочину, передбаченого ст. 365 КК;

— наявності й форми вини, мотивів і мети вчиненого та ін. Ці й інші робочі версії підлягають обов'язковому перевірненню в ході провадження окремих слідчих (розшукових) дій, що здійснюються в оптимальній послідовності для досягнення поставленої мети.

Отже, між слідчою ситуацією та організацією розслідування існує глибокий генетичний зв'язок, який полягає в тому, що ухвалення рішення слідчим здійснюється в конкретній слідчій ситуації, залежать від неї як підбором засобів, так і їх змістом. На підтвердження наведеної тези А. І. Святненко зазначає, що на початку розслідування перед слідчим виникає не завдання, яке потребує вирішення, а ситуація з високим ступенем невизначеності. Це вимагає необхідності впливати на ситуацію, управляти нею з метою одержання іншої ситуації з більшим ступенем визначеності. Вплив може бути спрямовано на з'ясування якогось одного елемента злочину чи одного інформаційного компонента. Вплив може також виступати в іншому вигляді, бути спрямованим на виявлення відразу декількох ознак злочину, тобто мати характер тактичної операції¹.

При цьому необхідно виходити з того, що зв'язок «слідча ситуація – організація розслідування» є обоюстороннім і має двосторонній, багаторівневий і динамічний характер. Зокрема, рішення про обрання напрямків розслідування, слідчих версій і засобів їх перевірення ухвалюються з урахуванням специфіки слідчої ситуації, що склалася. У свою чергу наявність доказової інформації в розпорядженні слідчого напряму впливає на формування тієї чи іншої ситуації, створюючи для нього сприятливі чи несприятливі умови для діяльності.

«Стандартність», повторюваність слідчих ситуацій і відповідно шляхів їх вирішення створюють передумови для розроблення відповідних програм

¹ Див.: Святненко А. И. Тактическая операция как средство разрешения следственных ситуаций с высокой степенью информационной неопределенности : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / А. И. Святненко. — Ставрополь, 2008. — С. 17.

дій слідчого, що мають рекомендаційний характер і можуть успішно використовуватися в ході організації конкретного розслідування. Програми наперед являють собою системи слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій, які доцільно проводити в певних ситуаціях з метою оптимальної організації процесу досудового розслідування. Так, у ситуації затримання підозрюваного програма розслідування може включати такі елементи: огляд місця події; відкриття кримінального провадження й занесення відомостей до ЄРДР; допит потерпілого (або заявника та потерпілого); допит свідків-очевидців; допит свідків; повідомлення затриманій особі про підозру; допит підозрюваного; обрання запобіжного заходу; установлення додаткових свідків і їх допит; звернення до слідчого судді з поданням на отримання дозволу на здійснення тимчасового доступу до документів; здійснення тимчасового доступу до документів; отримання дозволу на проведення обшуку, проведення обшуку, звернення до слідчого судді про накладення арешту на те майно, яке вилучене в ході обшуку й не позначене в дозволі на його проведення; призначення судових експертиз (залучення експерта); проведення слідчого експерименту. При цьому необхідно наголосити на тому, що в зазначеній ситуації всі дії слідчого здійснюються в максимально стислих часових рамках. Зокрема, із запропонованих елементів програми за 24 години необхідно провести огляд місця події, відкрити кримінальне провадження й занести відомості до ЄРДР; допитати потерпілого (або заявника та потерпілого); допитати свідків; повідомити затриманій особі про підозру й допитати підозрюваного. Відверто кажучи, фізично встигнути здійснити це надто важко, а про якість цих заходів узагалі не йдеться. Такий стан речей навряд чи може задовольняти слідчих, а тому необхідно вносити корективи в чинне кримінальне процесуальне законодавство.

Щодо найбільш поширеної ситуації, яка формується на підставі заяви потерпілого або повідомлення іншої обізнаної особи стосовно перевищення повноважень з боку співробітників правоохоронних органів, то вона реалізується в значно більших часових рамках і взагалі до моменту повідомлення про підозру, з якого власне й починає спливати строк досудового розслідування, строки розслідування визначаються розумністю й доцільністю. У такій ситуації типова програма дій слідчого на початку досудового розслідування включає такі елементи: огляд місця події; відкриття кримінального провадження та занесення відомостей до ЄРДР; допит потерпілого (або заявника й потерпілого); допит свідків-очевидців; допит свідків; установлення додаткових свідків і їх допит; проведення пред'явлення для впізнання; звернення до слідчого судді з поданням на отримання дозволу на здійснення тимчасового доступу до документів; здійснення тимчасового доступу до документів; отримання дозволу на проведення обшуку, проведення обшуку, звернення до слідчого судді про накладення арешту на те майно, яке вилучене в ході обшуку й не позначене в дозволі на його проведення; відібрання зразків для експертизи; призначення судових експертиз (залучення експерта); проведення слідчих експериментів за участю як підозрюваного, так і потерпілого; повідомлення особі про підозру; допит підозрюваного; обрання запобіжного заходу.

У типовій слідчій ситуації, що формується на підставі оприлюдненої в ЗМІ або в документальних кіно- чи відеофільмах, Інтернеті інформації про факт перевищення влади чи службових повноважень співробітниками правоохоронних органів, на початку розслідування головна увага приділяється підтвердженню фактів, що стали підставою для відкриття провадження. Тому в рекомендованій програмі розслідування має бути відображена така послідовність дій: допит осіб, які мають відношення до зазначеного повідомлення (журналісти, фотокореспонденти, випускні редактори телевізійних програм, головні редактори телевізійних каналів, газет, журналів, Інтернет-порталів); установлення й допит свідків; звернення до слідчого судді з поданням на отримання дозволу на здійснення тимчасового доступу до документів; здійснення тимчасового доступу до документів; установлення й допит потерпілих; проведення пред'явлення для впізнання потерпілому підозрюваної особи; проведення освідування; проведення слідчого експерименту; відібрання зразків для експертизи; призначення судових експертиз (залучення експерта); повідомлення особі про підозру; допит підозрюваного; обрання запобіжного заходу.

У ситуації, коли про факт перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів стало відомо із матеріалів оперативних підрозділів (передусім управління власної безпеки), результатів прокурорської перевірки, преюдиціальних даних, що надійшли від слідчих, які розслідують інші кримінальні правопорушення, програма має включати дії, спрямовані на підтвердження отриманих даних. До таких дій можна віднести: звернення до слідчого судді з поданням на отримання дозволу на здійснення тимчасового доступу до документів; здійснення тимчасового доступу до документів; огляд документів; установлення й допит потерпілих; проведення пред'явлення для впізнання потерпілому підозрюваної особи; проведення освідування; установлення й допит свідків; проведення слідчого експерименту; відібрання зразків для експертизи; призначення судових експертиз (залучення експерта); повідомлення особі про підозру; допит підозрюваного; обрання запобіжного заходу.

Отже, типові слідчі ситуації на відповідному етапі розслідування зумовлюють зміст і спрямованість організації розслідування, що відображається у відповідних програмах як рекомендаціях для слідчого.

ТИПОВЫЕ СЛЕДСТВЕННЫЕ СИТУАЦИИ В МЕТОДИКЕ РАССЛЕДОВАНИЯ ПРЕВЫШЕНИЯ ВЛАСТИ ИЛИ СЛУЖЕБНЫХ ПОЛНОМОЧИЙ СОТРУДНИКАМИ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ

Миронов С. В.

Рассмотрены проблемы типизации следственных ситуаций в теории криминалистики. Предложен авторский вариант формирования типовых следственных ситуаций в методике расследования превышения власти или служебных полномочий сотрудниками правоохранительных органов. Разработаны программы действий следователя по их решению.

Ключевые слова: криминалистическая методика, типовые следственные ситуации, типовые версии, программы действий следователя.

**GENERIC INVESTIGATION SITUATIONS IN THE METHODS
OF INVESTIGATING INTO ABUSE OF AUTHORITY
OR OFFICE BY LAW ENFORCEMENT OFFICERS**

Mironov S. V.

The article deals with the issues of typization of investigation situations in the theory of criminalistics, analyzes various perspectives on this problem presented by researchers in criminalistics, suggests ideas on the criteria for investigation situation typization, defines conceptual approaches to their ordering. Based on the analysis of modern publications, generalized materials of court and investigation practice and with the use of situational modeling principle the author suggests his own variant of forming generic investigation situations in the methods of investigating into abuse of authority or office by law enforcement officers. The article explains the specific nature of modeled situation, shows its role in organizing and planning the investigation into the category of crimes in question. With respect to every generic situation there have been developed the investigator's action programs comprising a system of investigation (search) actions to verify the suggested investigation hypotheses and solve the tasks in the pre-trial investigation. The suggested programs are provided as guidelines for investigators to optimize their practical activity.

Keywords: criminalistic methods, generic investigation situations, generic versions, investigator's action programs.

УДК 343.98:343.1

К. О. Спасенко, аспірант кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

**ОСОБЛИВОСТІ ВІДКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
ЩОДО ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ
РОБІТ З ПІДВИЩЕНОЮ НЕБЕЗПЕКОЮ**

На основі даних узагальнення кримінальних справ (матеріалів кримінального провадження) досліджено особливості відкриття кримінального провадження як елемента методики розслідування порушень правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Ключові слова: відкриття кримінального провадження, методика розслідування, порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.

На сьогодні у сфері промислової безпеки й охорони праці складається загрозна ситуація, про що свідчать статистичні показники Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України (далі – Держгірпромнагляд України), згідно з якими за перші три місяці 2014 р. в Україні всього на підприємствах зареєстровано 1808 випадків травматизму, з яких